

 dos. Zaur Məmmədov
"02" "06" 2026-cı il

**Fənn sillabusu
(işçi tədris proqramı)**

İxtisasın şifri və adı: 6004002 – "Biznesin idarə edilməsi", 6004004 – "İqtisadiyyat".

Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: S/F (Bank işi) (Fənn proqramı LDU-nun 30 aprel 08 sayılı EŞ-nın qərarı ilə nəşr hüququ verilmişdir).

Kodu: IPFS- B02

Tədris ili: V (2026/2027) Semestr: IX (Payız)

Tədris yükü: Cəmi: 60 saat. Auditoriya saati: 20 saat (10 saat mühazirə, 10 saat seminar)

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

Auditoriya N:

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı:

1. Hüseynli Nuran Mirəqil oğlu, baş müəllim

2. Əhədova Nübar Adil qızı, müəllim

Məsləhət günləri və saati:

1. Hüseynli N. I-V gün saat 15⁰⁰-16⁰⁰.

2. Əhədova N. I-V günlər saat 12⁰⁰-13⁰⁰

E-mail ünvanı:

1. nurangaga@yahoo.com

2. ahadovanubar2@gmail.com

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç., 170-a

III. Tövsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas ədəbiyyat

1. Bank işi. Dərslik. 2 Cildə. I cild. Bakı, "Təknur"-2016. 456 səh.
2. R.A.Bəşirov Bank işi fənni üzrə ilk interaktiv. Dərs vəsaiti. Bakı, 2014
3. R.A.Bəşirov Bank işi, Bakı, 2007

Əlavə ədəbiyyat

4. Банковское дело : учебник / О. И. Лаврушин, Н. Е. Бровкина, Н. И. Валенцева [и др.] ; под ред. О. И. Лаврушина. — Москва : КноРус, 2023. — 630 с.
5. Банковское дело: учебник / Н. Н. Семенова, О. И. Еремина, Т. А. Ефремова [и др.]; под общ. ред. Н. Н. Семеновой. — Москва: КноРус, 2025. — 382 с.
6. Ларина, О. И., Банковское дело : учебник / О. И. Ларина, В. В. Кузнецова. — Москва : КноРус, 2025. — 278 с.
7. Ольга Михайловна Пеганова «Банковское дело» 2-е изд., пер. и доп. Учебник для вузов, «Высшее образование», ЮРАЙТ, 2023. — 539 с.
8. Тавасиев, А. М. Банковское дело : учебник для вузов / А. М. Тавасиев. — 4-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2023. — 546 с.
9. Банковское дело. Краткий курс : учебное пособие для вузов / В. Л. Киреев. — 4 е изд., стер. — Санкт Петербург : Лань, 2025. — 278 с.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənnlərin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnlərin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Müasir global iqtisadiyyatın dinamik inkişafı şəraitində bank sistemi maliyyə bazarlarının əsas dayaqlarından biri kimi çıxış edir. Rəqəmsallaşma, maliyyə texnologiyalarının (fintech) sürətli inkişafı, beynəlxalq kapital hərəkətinin genişlənməsi və maliyyə risklərinin artması bank fəaliyyətinə olan tələbləri daha da mürəkkəbləşdirmişdir. Bu

baxımdan "Bank işi" fənni müasir dövrdə yüksək aktuallıq kəsb edir və iqtisadiyyatın effektiv idarə olunması üçün zəruri bilik və bacarıqların formalaşdırılmasına xidmət edir.

Fənnin aktuallığı, ilk növbədə, bank sektorunun iqtisadi sabitliyin təmin edilməsində oynadığı mühüm rolla izah olunur. Banklar maliyyə resurslarının səfərbər olunması, investisiyaların maliyyələşdirilməsi, pul-kredit siyasətinin həyata keçirilməsi və ödəniş sistemlərinin təşkili kimi funksiyaları yerinə yetirərək iqtisadi inkişafın əsas hərəkətverici qüvvələrindən birinə çevrilmişdir. Xüsusilə global maliyyə böhranları və qeyri-sabit iqtisadi şərait bank risklərinin düzgün idarə olunmasının və bank nəzarət mexanizmlərinin gücləndirilməsinin vacibliyini ön plana çıxarmışdır.

"Bank işi" fənninin əhəmiyyəti həm nəzəri, həm də praktiki aspektlərdə özünü göstərir. Nəzəri baxımdan fənn tələbələrə bank sisteminin strukturu, funksiyaları və fəaliyyət prinsipləri barədə sistemli biliklər verir. Praktiki baxımdan isə bank əməliyyatlarının aparılması, maliyyə göstəricilərinin təhlili, kreditləşmə prosesinin təşkili, likvidliyin idarə olunması və risklərin qiymətləndirilməsi kimi bacarıqların formalaşmasına şərait yaradır. Bu bilik və bacarıqlar müasir əmək bazarında rəqabət qabiliyyətli mütəxəssislərin hazırlanması üçün vacibdir.

Fənnin rolu xüsusilə maliyyə savadlılığının artırılması və peşəkar kadr potensialının formalaşdırılması ilə səciyyələnir. Bank sektorunda çalışan mütəxəssislərin yalnız nəzəri biliklərə deyil, həm də analitik düşüncə qabiliyyətinə, operativ qərarvermə bacarığına və beynəlxalq təcrübəyə uyğun fəaliyyət göstərə bilmə qabiliyyətinə malik olması tələb olunur. Bu baxımdan fənn tələbələrin həm milli, həm də global maliyyə sisteminə baş verən prosesləri düzgün qiymətləndirməsinə imkan verir.

"Bank işi" fənni müasir maliyyə sisteminin əsas institusional elementi olan bankların fəaliyyət mexanizmini, onların iqtisadi və hüquqi əsaslarını, eləcə də maliyyə bazarlarında rolunu öyrənməyə yönəlmişdir. Fənn çərçivəsində bank sisteminin strukturu, mərkəzi və kommersiya banklarının funksiyaları, bank əməliyyatlarının növləri, risklərin idarə olunması, maliyyə fəaliyyətinin təşkili və beynəlxalq uçot standartları kimi mühüm məsələlər sistemli şəkildə tədris olunur.

Bu fənn tələbələrdə bank sektorunun fəaliyyət prinsipləri barədə nəzəri biliklərin formalaşdırılması ilə yanaşı, praktiki bacarıqların inkişafına da xidmət edir. Eyni zamanda, bank sisteminə baş verən müasir dəyişikliklərin və global maliyyə tendensiyalarının təhlili üçün zəruri analitik düşüncə qabiliyyətinin formalaşdırılması da əsas məqsədlərdən biridir.

Fənnin tədris məqsədi tələbələrə bank sisteminin mahiyyəti, strukturu, funksiyaları və fəaliyyət prinsipləri haqqında fundamental və tətbiqi biliklər vermək, bank əməliyyatlarının təşkili, idarə olunması və risklərin qiymətləndirilməsi sahəsində peşəkar yanaşma formalaşdırmaqdır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açır;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə: 10 saat; Seminar 10 saat. Cəmi: 20 saat.

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Mühazirə		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
1	Mövzu № 1. Bank sistemi, bank fəaliyyətinin təşkilinin iqtisadi-hüquqi əsasları və Mərkəzi Banklar Plan: 1. Bank işinin məzmunu və praktiki əhəmiyyəti 2. Bank sisteminin əlamətləri 3. Bank fəaliyyətinin məzmunu və prinsipləri 4. Bank bazarı və bankların təsnifləşdirilməsi 5. Bankların idarə olunmasının təşkili 6. Azərbaycanda bank sisteminin fəaliyyətinin hüquqi əsasları 7. Bank sisteminə Mərkəzi Bankların yeri və rolu 8. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının funksiya və vəzifələri 9. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının təşkilati strukturu Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	2	2	
2	Mövzu № 2. Kommersiya bankları, onların resurs və aktivləri. Kommersiya banklarının passiv əməliyyatları və bank likvidliyi göstəriciləri Plan: 1. Kommersiya bankları və onların mahiyyəti 2. Kommersiya banklarının yaradılması və lisenziyalandırılması 3. Kommersiya banklarının resursları və onların	2	2	

	formalaşması xüsusiyyətləri 4. Kommersiya banklarının aktivlərinin formalaşması 5. Kommersiya banklarının xüsusi kapitalının formalaşması 6. Qiymətli kağızlar şəklində borc öhdəliklərinin emissiya edilməsi 7. Banklar tərəfindən cəlb olunmuş digər vəsaitlər 8. Bank likvidliyi anlayışının mahiyyəti və məzmunu 9. Kommersiya banklarının likvidliyinə təsir edən amillər 10. Bank likvidliyi göstəricilərinin müəyyən edilməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]			
3	Mövzu № 3. Bankların kredit, qiymətli kağızlar və valyuta əməliyyatları Plan: 1. Kreditin mahiyyəti və funksiyaları 2. Kredit münasibətlərinin subyektləri 3. Bank kreditinin təsnifləşdirilməsi və bank kreditləşməsinin prinsipləri 4. Qiymətli kağızlar bazarında kredit təşkilatlarının fəaliyyət növləri 5. Bankların qiymətli kağızlarla investisiya əməliyyatları 6. Bankların qiymətli kağızlarla broker və diler əməliyyatları 7. Valyuta əməliyyatlarının iqtisadi əsasları 8. Valyuta əməliyyatlarının aparılması üçün lisenziyanın alınması üçün sənədlər 9. Valyuta əməliyyatlarının təsnifatı 10. Valyuta əməliyyatlarının tənzimlənməsi Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	2	2	
4	Mövzu № 4. Kommersiya banklarının kassa və vasitəçilik əməliyyatları Plan: 1. Kommersiya banklarının kassa əməliyyatlarının mahiyyəti və məzmunu 2. Nağd pullarla kassa əməliyyatlarının həyata keçirilməsi qaydası 3. Kommersiya banklarında lizinq əməliyyatları 4. Bankların faktoring əməliyyatları 5. Forfeyting əməliyyatları 6. Trast əməliyyatlarının mahiyyəti və onun iştirakçıları Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	2	2	
5	Mövzu № 5. Kommersiya banklarının maliyyə fəaliyyətinin, bank risklərinin idarə edilməsi. Kommersiya banklarında nəzarət və onun təşkili, uçotu və hesabatı Plan: 1. Kommersiya banklarının gəlirləri 2. Kommersiya banklarının xərcləri 3. Kommersiya banklarının mənfəətinin formalaşdırılması 4. Bank sektorunda risklərin əmələ gəlməsi və növləri 5. Kommersiya bankının ödəmə qabiliyyətini təyin edən amillər 6. Bankların fəaliyyətinə nəzarətin həyata keçirilməsi və onun formaları	2	2	

7. Banklarda daxili auditin vəzifələri, növləri və prinsipləri			
8. Bank uçotunun rolu və vəzifələri			
9. Banklarda hesabatların tərtibi və təqdim olunma qaydaları			
Mənbə: [Mühazirə materialları, 1-9]	10	10	
Cəmi:			

XI. Fənn üzrə tələblər: Tələbələr mühazirə və seminar məşğələlərində müntəzəm iştirak etməli və aktiv təlim prosesinə cəlb olunmalıdırlar. Fənn üzrə nəzərdə tutulmuş əsas və əlavə ədəbiyyatların sistemli şəkildə mənimsənilməsi zəruridir. Seminar və kollokvium tapşırıqları müəyyən edilmiş müddətlərdə və akademik tələblərə uyğun şəkildə yerinə yetirilməlidir. Tələbələr bank işi üzrə əsas nəzəri və tətbiqi anlayışları (bank sistemi, kredit əməliyyatları, likvidlik, risklərin idarə olunması və s.) mənimsəməli və praktik situasiyalarda tətbiq etmə bacarığı nümayiş etdirməlidirlər. Qiymətləndirmə və imtahan prosesində universitetin daxili nizam-intizam və akademik dürüstlük qaydalarına riayət olunması məcburidir.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma.

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- Tələbə bank sisteminin mahiyyətini, funksiyalarını, iqtisadi-hüquqi əsaslarını və əsas terminləri sadalayır və müəyyən edir;
- Tələbə mərkəzi və kommersiya banklarının funksiyalarını, bank əməliyyatlarının növlərini və bank fəaliyyətinin prinsiplərini izah edir və şərh edir;
- Tələbə bank əməliyyatlarını, kreditləşmə prosesini və maliyyə göstəricilərinin hesablanması tətbiq edir və praktik situasiyalarda istifadə edir;
- Tələbə bank fəaliyyətində maliyyə göstəricilərini, likvidliyi, riskləri və daxili nəzarət mexanizmlərini təhlil edir və ayırd edir;
- Tələbə bank risklərini, maliyyə vəziyyətini və bank fəaliyyətinin effektivliyini qiymətləndirir və əsaslandırır;
- Tələbə bank fəaliyyətinə dair hesabatlar hazırlayır, risklərin azaldılması və idarəetmənin təkmilləşdirilməsi üzrə təkliflər və yeni yanaşmalar hazırlayır.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollektiv sualları:

1. Bank işinin məzmunu və praktiki əhəmiyyəti
2. Bank sisteminin əlamətləri
3. Bank bazarı və bankların təsnifləşdirilməsi
4. Bank sistemində Mərkəzi Bankların yeri və rolu
5. Kommersiya bankları və onların mahiyyəti
6. Kommersiya banklarının aktivlərinin formalaşması
7. Bank likvidliyi anlayışının mahiyyəti və məzmunu
8. Kreditin mahiyyəti və funksiyaları
9. Kommersiya banklarında lizinq əməliyyatları
10. Kommersiya banklarının gəlirləri

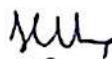
XVI. İmtahan sualları:

1. Bank işinin məzmunu və praktiki əhəmiyyəti
2. Bank sisteminin əlamətləri
3. Bank bazarı və bankların təsnifləşdirilməsi
4. Azərbaycanda bank sisteminin fəaliyyətinin hüquqi əsasları
5. Bank sistemində Mərkəzi Bankların yeri və rolu
6. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının funksiya və vəzifələri
7. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının təşkilati strukturu
8. Kommersiya bankları və onların mahiyyəti
9. Kommersiya banklarının yaradılması və lisenziyalandırılması

10. Kommersiya banklarının resursları və onların formalaşması xüsusiyyətləri
11. Kommersiya banklarının aktivlərinin formalaşması
12. Kommersiya banklarının xüsusi kapitalının formalaşması
13. Banklar tərəfindən cəlb olunmuş digər vəsaitlər
14. Bank likvidliyi anlayışının mahiyyəti və məzmunu
15. Kommersiya banklarının likvidliyinə təsir edən amillər
16. Kreditin mahiyyəti və funksiyaları
17. Bank kreditinin təsnifləşdirilməsi və bank kreditləşməsinin prinsipləri
18. Qiymətli kağızlar bazarında kredit təşkilatlarının fəaliyyət növləri
19. Bankların qiymətli kağızlarla investisiya əməliyyatları
20. Valyuta əməliyyatlarının iqtisadi əsasları
21. Valyuta əməliyyatlarının aparılması üçün lisenziyanın alınması üçün sənədlər
22. Valyuta əməliyyatlarının təsnifatı
23. Kommersiya banklarının kassa əməliyyatlarının mahiyyəti və məzmunu
24. Kommersiya banklarında lizinq əməliyyatları
25. Bankların faktoring əməliyyatları
26. Kommersiya banklarının gəlirləri
27. Kommersiya banklarının xərcləri
28. Bank sektorunda risklərin əmələ gəlməsi və növləri
29. Bankların fəaliyyətinə nəzarətin həyata keçirilməsi və onun formaları
30. Banklarda daxili auditin vəzifələri, növləri və prinsipləri

S/F (Bank işi) fənninin sillabusu 6004002 – "Biznesin idarə edilməsi", 6004004 – "İqtisadiyyat" ixtisasının təhsil proqramı, tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasında müzakirə edilərək, təsdiq olunmuşdur ("02" "06" 2026-cı il "20" sayılı iclas protokolu).

Mühazirə üzrə fənn müəllimi:



b/m. Nuran Hüseynli

Seminar üzrə fənn müəllimi:



Əhədova Nübar

Kafedra müdiri:



dos. Əlixan Bədəlov